

Meddelande

7• 2013

Ökad jämställdhet bland
skogsägare

© Skogsstyrelsen oktober 2013

Författare

Lis Boje

Projektledare

Lis Boje

Upplaga

Finns endast som pdf-fil för egen utskrift

ISSN 1100-0295

BEST NR 1590

Skogsstyrelsens böcker och broschyrer
551 83 Jönköping

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Bakgrund och problembeskrivning	2
1.1 Svårigheten med att nå kvinnor i skoglig kompetensutveckling	2
1.2 Genomförande och informationsspridning	3
1.3 Skillnader och likheter mellan kvinnors och mäns sätt att ta till sig kunskap genom olika typer av pedagogiska strategier.	3
2. Material och metoder	5
2.1 Kursen Beställa skogsbrukstjänster	5
2.1.1 Deltagarperspektiv - Fokusgruppsintervjuer	5
2.1.2 Arrangörsperspektiv - Intervjuer med kursledare	5
2.2 Skogsstyrelsens kursutbud i ett jämställdhetsperspektiv	5
3. Resultat	7
3.1 Deltagarperspektiv - Fokusgruppsintervjuer	7
3.2 Arrangörsperspektiv - Intervjuer med kursledare	8
3.3 Enkätundersökning om jämställdhet kursdeltagare	8
4. Diskussion	10
5. Slutsatser	13
Litteratur/källförteckning	15
Bilaga	17

Sammanfattning

Inom ramen för Landsbyggsdepartementets jämställdhetsstrategi har Skogsstyrelsen fått uppdraget att göra en fördjupad analys av framgångsfaktorerna bakom kompetensutvecklingskurserna Beställa skogsbrukstjänster och övriga relevanta kurser.

Analysen har skett genom fokusgruppsintervjuer med kvinnliga skogsägare i Växjö samt i Umeå, Skogsstyrelsens kursledare har intervjuats och kursdeltagare har svarat på enkäter.

Kvinnliga skogsägare i fokusgruppsintervjuerna uppger att kursen berör kärnan i skogsägandet. De anger att det är viktigt att fundera och reflektera över målen för sitt skogsägande och få ventilera detta med en skogskonsulent. Diskussionerna och reflektionerna i gruppen med andra skogsägare anser de vara bra. Vidare anser de att informationen kring reglerna eller lagstiftningen runt skogsbrukandet är bra. De upplever även att kunskaperna om hur du själv som skogsägare blir bättre på att planera och beställa tjänster är mycket användbar och värdefull.

Framgångsfaktorerna för kursen Beställa skogsbrukstjänster är att det funnits ett helhetstänkt kring rekrytering, genomförande och utvärdering. Distriktspersonal och personal vid skogsavdelningen har lyssnat av hos skogskonsulenter och även skogsägare och därigenom skapat en grund för ett framgångsrikt koncept. Bas-kunskaper kring förvaltning av skogsfastigheten är efterfrågade av kvinnliga skogsägare. Litteraturen (Andersson 2010) har ett format som tilltalar kvinnliga skogsägare.

Vi bör i högre grad anta ett utifrån och in perspektiv när vi ska nå fler kvinnliga skogsägare med utbildningsinsatser. Frågan vi ska ställa oss själva är vad är det för situation som olika kvinnliga skogsägare befinner sig i. Utbildningsaktiviteter riktade mot målgruppen kvinnliga skogsägare bör föregås av en målgruppsanalys, lokalt, regionalt och nationellt.

Vi bör ägna oss det som kallas tjänsteinnovation och värdeskapande för att framgångsrikt öka andelen kvinnliga skogsägare på våra utbildningsaktiviteter. Internet har ett starkare inslag avseende rekrytering, genomförande och utvärdering.

Våra aktiviteter bör i viss mån gå att följa via mobiltelefon, surfplatta samt pc/mac

Inför eller i samband med utbildningsaktivitets start gör vi alltid en enkel kartläggning av varje deltagares drivkrafter respektive målbilder med sitt skogsbruk.

Egen personal bör kontinuerligt erbjudas internutbildningar rörande pedagogik, lärostilar, distanspedagogik, jämställdhetsperspektivet samt handhavande av Navet, Mina Sidor och sociala medier.

Inom ramen för alla kompetensutvecklingsinsatser bör en del av utvärderingen vara att varje kursledare vid Skogsstyrelsen kontinuerligt gör en reflektion kring planering och genomförande ur ett jämställdhetsperspektiv. Detta för att få en djupare kunskap och insikt om de redskap som är tillämpbara ur ett jämställdhetsperspektiv.

1. Bakgrund och problembeskrivning

1.1 Svårigheten med att nå kvinnor i skoglig kompetensutveckling

I Sverige är idag ca 38 % av skogsägarna kvinnor (Anon 2013). Trots det finns det flera studier som visar att skogsnäringen fortfarande domineras av manligt ägande och, framförallt, brukande av skogen (Lidestav 2010). Statistik visar att det finns vissa strukturella skillnader och mönster mellan kvinnors och mäns ägande, men det finns också studier som visar att det finns stora skillnader i kunskapsnivå och intresse av att bedriva ett aktivt skogsbruk mellan kvinnor och män (Hannerz, Boje & Löf 2010). Syftet med denna rapport är att ge förslag på hur kurser kan utformas så att de tar tillvara specifika behov som identifieras som centrala för skogsägande kvinnor.

Under 2011 fick Skogsstyrelsen ett uppdrag, som avrapporterades 2011-12-07, (dnr 2011/2017). Uppdraget bestod i att utarbeta förslag på åtgärder för att skapa förutsättningar för ökad jämställdhet bland skogsägare. Ett av förslagen, som avrapporterades 2011-12-07 (dnr 2011/2017), var att genomföra en fördjupande analys av framgångsfaktorer bakom kompetensutvecklingskurserna Beställa skogsbrukstjänster inom Skogsstyrelsens kompetensutvecklingsprojekt Beställarkompetens för skogsägare, samt övriga relevanta kurser. Det är detta förslag som lett till ett fördjupat uppdrag att ge förslag på hur kurser kan utformas så att de tar tillvara specifika behov som identifieras som centrala för skogsägande kvinnor.

I Regleringsbrev (Landsbygdsdepartementet 2013) för budgetåret 2013 avseende Skogsstyrelsen står det att läsa om detta uppdrag om ökad jämställdhet:

Ökad jämställdhet bland skogsägare

För att ytterligare förbättra förutsättningarna för att kvinnor ska kunna bedriva aktivt skogsbruk ges Skogsstyrelsen i uppdrag att göra en fördjupad analys av framgångsfaktorerna bakom kompetensutvecklingskurserna ”Beställa skogsbrukstjänster” samt övriga relevanta kurser. Analysen ska ge förslag på hur kurserna kan utformas så att de tar tillvara specifika behov som identifieras som centrala för skogsägande kvinnor. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Landsbygdsdepartementet) 15 oktober 2013.

För att kvinnor och män ska ha, i enlighet med regeringskansliets jämställdhetsstrategi för skogsbrukssektorn, samma rätt och möjligheter att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet både på makro- och mikronivå (Landsbygdsdepartementet 2011), krävs kunskap. I det här fallet om hur män och kvinnor äger skog och hur den brukas.

De två projekten genomfördes under tiden 2009-01-15-2010-04-30 (hädanefter kallat BK1), samt 2010-01-01-2011-07-31 (hädanefter kallat BK2) och hade båda som mål att minst 25 % av kursdeltagarna skulle vara kvinnor. BK 1 nådde upp till ett utfall av 40 % och BK2 till 32 % kvinnliga deltagare.

Vad var det då som fick just dessa kurser att locka så många kvinnor och även lämna så positiva utlåtanden i de kursutvärderingar som genomfördes på plats, rörande information, upplägg och genomförande, samt i vilken mån man upplevde sig ha ökat sina kunskaper. För att mäta effekten på något längre sikt, skickades en enkät ut en tid efter kurserna med frågan om man redan beställt eller hade som uttalad intention att inom en snar framtid beställa en skoglig tjänst. Rapporten går igenom olika faktorer som kan påverka kvinnors möjligheter att på ett bättre sätt ta till sig skoglig kunskap och avslutas med förslag och rekommendationer om kursutformning, upplägg och genomförande.

1.2 Genomförande och informations spridning

För uppdragets genomförande har en arbetsgrupp inom Skogsstyrelsen om två personer tillsatts. Därutöver har stödpersoner tillkallats vid behov. Arbetsgruppen tar de interna och externa kontakter som behövs för uppdragets genomförande.

Information om projektet sker genom Skogsstyrelsens ledningsgrupp och Skogsstyrelsens intranät. Externt sker informationen om projektets förslag genom Skogsstyrelsens hemsida, massmedier samt via samverkande myndigheter och organisationer.

1.3 Skillnader och likheter mellan kvinnors och mäns sätt att ta till sig kunskap genom olika typer av pedagogiska strategier.

När vi möter olika skogsägare inom ramen för olika utbildningsinsatser bör vi ha i åtanke det mönster beträffande inläring som Dryden (1994) skriver i boken Inlärningsrevolutionen. Här klargörs att vi lär oss med hjälp av våra sinnen i olika hög grad; 10 % av det vi läser, 20 % av det vi hör, 30 % av det vi ser, 50 % av det vi ser och hör, 70 % av det vi säger och 90 % av det vi säger och gör.

Insikten om att inläring sker med olika lärostilar är viktig, Adler & Holmgren (2000) menar att dessa olika stilar är:

- Kinestetisk lärande, lärande där individen lär sig genom att utforska via handling, genom att röra sig och uppleva och vara delaktig.
- Visuellt lärande, lärandet där individen lär sig via stöd med bilder.
- Auditivt lärande, lärandet där individen lär sig bäst genom att lyssna.

Gardner (1994) anser att det ofta finns en tradition i lärandesammanhang att lära ut genom det visuella sinnet. Detta gynnar de som använder sig mest av vänster hjärnhalva, som arbetar med språk, logiskt tänkande, matematik mm.

De personer som mestadels arbetar med höger hjärnhalva är mera gynnade av att lära saker i ett praktiskt sammanhang.

När vi i dagligt tal pratar om inläringsskillnader mellan olika kön så vet vi att mognaden ser olika ut hos pojkar och flickor vidare vet vi även att skillnaden är större mellan individer än mellan kön. Förväntningar och kulturella aspekter har även ett stort inflytande över inlärningsresultat (Ingvar 2010), lust och motivation

är i dag två viktiga hjärnfunktioner som studeras lika mycket som lärandeprocesser.

Fenomenet i utbildningssammanhang att studenten under väldigt lång tid utgått i från perspektivet en pojke eller en man har en mycket lång historia inom pedagogikämnet men även inom utbildningsvärlden. Så sent som på 1970-talet skrevs det fortfarande läroböcker med perspektivet att eleven/studenten var en pojke eller en man vidare fanns det fortfarande så kallade flickskolor (Wernersson 2006).

Undersökningar av lärarestudenter (Umeå universitet) samt studenter vid kursen Hållbart familjeskogsbruk (Linneuniversitetet) ger vid handen att webbaserade utbildningar har en inlärningsmiljö som i många stycken är mera könsneutral vidare visar kursutvärderingar att flera kvinnliga studenter i högre grad diskuterar, skriver inlägg i diskussionsforum än vad deras manliga kollegor gör. (Wännman-Toresson 2002; Boje & Malmqvist 2004).

2. Material och metoder

2.1 Kursen Beställa skogsbrukstjänster

Inom ramen för projektet har vi inledningsvis gjort litteraturstudier rörande kompetensutveckling kvinnliga skogsägare vidare har analys gjorts av tidigare utskickade enkäter till kvinnliga skogsägare som deltagit i våra kompetensutvecklingsinsatser. Analyserna har gjorts av personal vid rådgivningsenheten, skogsavdelningen, Skogsstyrelsen. Rådgivningsspecialist Maria Högvall Nordin har bidragit med material.

2.1.1 Deltagarperspektiv - Fokusgruppsintervjuer

Kvinnliga skogsägars upplevelser av kursen Beställarekompetens har undersökts och analyserats genom fokusgruppsintervjuer på två kursorter; Växjö och Umeå. Valet av metod har gjorts dels utifrån studiens inriktning och avgränsning (Wibeck 2000) och dels utifrån projektbeställningen.

Intervjuerna har genomförts på kvällstid för att underlätta deltagandet. Respondenterna, samtliga kvinnliga skogsägare, har olika bakgrund och erfarenhet av sitt skogsägande. Bland respondenterna fanns såväl närboende som utboende. Intervjuerna har genomförts i miljöer som uppmuntrat och stimulerat till positiva samtal. Samtalen har pågått mellan två och tre timmar. Samtalen är inspelade och avidentifierade. Respondenterna har garanterats fullständig anonymitet och transkriptionerna av inspelningarna hanteras i enlighet med forskningsetiska principer. Ansvarig moderator för samtalen har varit rådgivningsspecialist Lis Boje och vid varje intervjutillfälle har en skogskonsulent assisterat med förberedelser, inspelning och analyserande samtal. Antalet deltagare respektive fokusgrupp var sex personer .

Under intervjuerna har frågeställningar som rört genomförande, innehåll, litteratur, rekrytering och utvärderingsmetod tagits upp, se bilaga. Respondenterna har vidare fått lämna synpunkter på övriga kurser i Skogsstyrelsens utbud. De har också fått samtala kring hur denna typ av kurser och andra kurser påverkat eller påverkar deras skogsföretagande eller skogsägande.

2.1.2 Arrangörsperspektiv - Intervjuer med kursledare

Arrangörsperspektivet har fångats genom intervjuer med kursledare, distriktspersonal från Skogsstyrelsen. Intervjupersonerna var sex skogskonsulenter anställda på olika distrikt, Skogsstyrelsen. Personerna har intervjuats per telefon och själva intervjuerna har spelats in. Frågorna har varit öppna, kvalitativa och rört rekrytering, genomförande och utvärdering av kurserna. Intervjuerna är genomförda av rådgivningsspecialist Maria Högvall Nordin.

2.2 Skogsstyrelsens kursutbud i ett jämställdhetsperspektiv

Enkätundersökning om jämställdhet kursdeltagare uppdelning kvinnor och män.

Enkätundersökningen har genomförts med hjälp av Skogsstyrelsens enkätverktyg. Enkäterna har skickats ut till deltagare som uppgivit e-postadress. Sammanlagt har 189 deltagare besvarat enkäten, varav 70 kvinnor och 119 män. Enkätfrågorna har rört skogsägande, boende, självverksamhet, drivkrafter i skogsägandet, delta-

gande i Skogsstyrelsens och övriga aktörers skogliga utbildningsutbud samt hur deltagaren upplever sitt deltagande i dessa informationsträffar eller kurser.

3. Resultat

3.1 Deltagareperspektiv - Fokusgruppsintervjuer

Respondenterna menar att kursen berör kärnan i skogsägandet. De anger att det är viktigt att fundera och reflektera över målen för sitt skogsägande och få ventilera detta med en skogskonsulent. Diskussionerna i nätverket av andra kursdeltagare menar de bidrar mycket till att ny kunskap sjunker in. Vidare anser de att informationen kring reglerna eller lagstiftningen runt skogsbrukandet är bra. De upplever även att kunskaperna om hur du själv som skogsägare blir bättre på att planera och beställa tjänster är mycket användbar och värdefull. De föreslår att kurserna kan ha uppstart via självstudier på Internet för att sedan mötas fysiskt

Syftet med webb anger de kunde vara att säkerställa att alla har en minimikunskapsnivå. På så vis skulle ingen känna sig utanför i gruppen. Att koppla till ett diplom efter genomgången utbildning kom som ett förslag vidare önskade flera en koppling till Mina sidor. Det framgick även att flera respondenter önskade kurser i handhavande av Mina sidor. Flera av de kvinnliga skogsägarna tilltalades av studier på Internet, de la här fram viktiga argument som oberoende av tid och rum samt att de i vissa fall kände sig mera trygga att i lugn och ro inhämta förkunskaper och förbereda frågor inför ett fysiskt möte i fält eller inomhus.

När det gäller innehåll ansåg de flesta att det var mycket bra. Speciellt kvinnorna i Växjögruppen ansåg att just beställarekompetens är viktigt att ha då det ofta uppstår en situation med flera intresserade virkesköpare som har olika paket att erbjuda. Båda grupperna ansåg vidare att innehållet och genomförandet la grunden till framtida nätverkande mellan skogsägare. Utbytet mellan olika skogsägare i framförallt frågor som rörde beställning av skogsvårdstjänster och avverkningstjänster ansåg de vara mycket givande.

Flera kvinnliga skogsägare betonade av vikten med förpackningen av kurserna. Den fysiska träffen ger bättre resultat i skogen om kursledaren tänkt på ”inramningen” i lokalen, förtäringen och på det sätt denna serveras, stämningen ska vara accepterande och inlyssnande och en kursledare som är ödmjuk men samtidigt tydlig med mål för kursen och olika målbilder som finns beroende på inriktning av skogsägandet. På kurs ska vi helt enkelt ha det trevligt då lär vi oss bättre uttryckte flera kvinnor. Några kvinnor uppmanade Skogsstyrelsen att söka skogsägande kvinnor på andra s.k. arenor än de rent skogliga helt enkelt leta upp arenor där olika typer av skogsägande kvinnor finns. De menade då på att det kanske skulle vara lättare att få dessa kvinnor att känna sig bekväma inför valet att gå en kurs kring sitt skogsägande.

Litteraturen ansåg alla var bra flera föreslog även att denna bok kunde ligga digitalt eller vara tillgänglig via Mina sidor dvs. för de som gick kursen.

Rekrytering föreslog några kunde ske i form av utskick med ett trevligt vykort med kort text och hänvisning till en Internetsida. Gärna en kurssida. Flera betonade vikten av att snabbt kunna surfa in på informations- eller kurssida via surfplattan. Att rekrytera med brevutskick ansåg några vara mindre lyckat då det var lätt att dessa förfrankade s.k. myndighetsbrev lätt förknippades med ”måsten”. Några kvinnor, framförallt i Växjögruppen, påminde oss om att många kvinnor

går gärna i grupp till en aktivitet. Vidare menade flera på att ambassadörer var viktiga vid rekryteringen med andra ord nöjda före detta kursdeltagare. Att rekrytera kvinnor till en kurs går bra då det finns inslag med mjuka värden vidare att aktiviteten läggs under en halv kväll eller att det är en weekendaktivitet med andra inslag som rör de mjuka värdena. Flera påpekade att kursskogs dagar med familjen var att föredra.

Utvärderingar ville de flesta göra på plats direkt efter kursen och gärna via en surfplatta. Enkäter som skickas hem efteråt tyckte flera var tröttsamt och ineffektivt då de hunnit glömma de viktigaste intrycken. Några kvinnor i gruppen var själva lärare och de ansåg att fyra kryssfrågor och en öppen fråga var tillräckligt för en utvärdering. Ställdes det flera frågor blev det tröttsamt och då skulle Skogsstyrelsen riskera att få in missvisande svar.

3.2 Arrangörsperspektiv - Intervjuer med kursledare

Flera kursledare har uttryckt att det varit en längre startsträcka för att komma igång med kurserna. De har vidare uttryckt att omfattningsmålen för kurserna varit mycket höga. När kursledarna känt sig varma i kläderna och gått interna kurser med olika typer av kalibreringar upplever de att konceptet så att säga har "smält" in. De uppger att kurserna varit mycket bra, att det funnits bra material samt att konceptet passat flera olika typer av målgrupper. Kurserna Beställarkompetens har passat målgrupper som dels kvinnor men även nyblivna skogsägare bra. Vidare uppger kursledarna att kurskonceptet fungerat mycket bra för skogsägare som varit otydliga i sin målbeskrivning av sitt eget skogsägande med andra ord skogsägare som haft otydliga mål eller målbilder kring sitt skogsägande.

Sammanfattningsvis verkar personalen på distrikten haft svårt att förstå tanken bakom kurserna, samt tyckt att omfattningsmålen varit höga. När personalen väl kommit in i arbetssättet, kalibrerat med andra distrikt och kört några kurser har dock konceptet "smält in" och inställningen har då varit att det varit mycket bra kurser att jobba med. Det gäller inte bara för att nå kvinnor utan även för att nå yngre eller nyblivna skogsägare som tidigare inte nåtts och som kanske haft mer otydliga mål med sitt skogsägande.

3.3 Enkätundersökning om jämställdhet kursdeltagare

Bakgrundsfaktorerna hos deltagarna ser ut som följer i beskrivande text. Respondenterna är till 37 % kvinnor och av dessa kvinnliga skogsägare bor drygt hälften på gården, s.k. närboägande. När det gäller ägande bland de kvinnliga skogsägarna fördelar sig detta ungefär lika mellan att äga själv, äga med maken på eller att äga tillsammans med någon annan än maken. Drygt hälften av kvinnorna har ägt skogen mer än tio år och drygt hälften av kvinnorna har ett skogsinnehav som överstiger 50 ha. Den markanta skillnaden mellan kvinnor och avseende bakgrundsfaktorer är att männen i undersökningen ägt sin skog något längre samt att något fler av männen är s.k. närboende.

När det gäller det aktiva deltagande i förvaltningen av skogsinnehavet är drygt hälften av de kvinnliga respondenterna delaktiga i ekonomisk administration, här är andelen hos de manliga respondenterna något högre. Knappt hälften av de kvinnliga respondenterna är delaktiga i planeringen av sitt skogsbruk medan siffran här för de manliga respondenterna är drygt 80 %. Självverksamheten är högst

bland de manliga respondenterna och aktiviteten avtar i sjunkande grad från plantering, röjning, gallring och slutavverkning. Självverksamhet kvinnor (män inom parentes): plantering 29 % (53 %), röjning 18 % (67 %) gallring 3 % (31 %) slutavverkning 0 % (4 %).

Drivkrafterna för skogsägandet varierar något mellan de kvinnliga och manliga respondenterna.

Den markanta skillnaden här är att kvinnorna har högre intresse för natur och kulturvärden, friluftsliv medan männen ligger något högre avseende intresset för jakt och fiske. Drivkraften skogsinkomster är ungefär lika mellan män och kvinnor.

Då respondenterna får frågorna kring sitt deltagande på Skogsstyrelsens olika kurser avseende jämställdhet är det något fler kvinnor som svarat att de helst önskar delta i en kvinnlig grupp, att de i viss mån känt sig dåligt bemötta på grund av sitt kön samt att de i kurssammanhang har intagit en mer lyssnande attityd och inte deltagit så mycket i diskussionen eller ställt frågor till kursledaren.

Svaren på de öppna frågorna från de kvinnliga skogsägarna i jämställdhetsavseende handlar sammanfattningsvis om:

- att kvinnor ofta har mera intresse och kunskap kring naturens- och skogens ekologi samt att de har viljan att återställa efter avverkning
- att kvinnor i viss mån känner sig hämmade i kurssammanhang av äldre manliga skogsägare som varit skogsägare under lång tid som så att säga ”har svaren på alla frågor ”
- att kvinnor känner sig mera jämställda i grupper med yngre män och i viss mån även med kvinnliga kursledare
- att kvinnor reagerar på att då det under skogs dagar med Skogsstyrelsen är kvinnor som serverar kaffe, visar på plantor eller någon form av hästupvisning
- att flera kvinnor är mycket nöjda med kursen ”Beställa skogsbrukstjänst” samt att de även anser att denna kurs är bra i samband med generationsskiften
- att kvinnor anser att kursen är Beställa skogsbrukstjänst är bra då den på ett handfast sätt ger kunskaper om förvaltningen av en skogsfastighet samt att den sporrar till att gå flera kurser och på så vis få mera kunskaper i skogsägandet

4. Diskussion

Kursen att Beställa skogsbrukstjänster har fått bra kursutvärderingar, deltagarna skriver att de är nöjda med kursmaterial, praktiska övningar och kursledare. Säkert är det så att kursdeltagarna upplever att kursen ligger väldigt nära kärnan i brukandet av en fastighet. Flera kvinnliga skogsägare menar att budskapet är tydligt, att regelverket kring skogsägande går igenom ordentligt. Vidare uppger kvinnorna att de fått en starkare självkänsla med de nya kunskaperna i att beställa tjänster kring den egna fastigheten. Våra kursledare på Skogsstyrelsen upplevde inledningsvis att det var svårt att komma igång med kurserna men under resans gång har de alltmer gillat kurskonceptet och förmedlat denna positiva anda till deltagarna. När vi på myndigheten ska söka öka andelen kvinnliga skogsägare på våra utbildningsaktiviteter måste vi utgå från de presumtiva deltagarnas önskemål. Nya undersökningar bland LRF-anslutna skogsägare visar t.ex. att kvinnliga skogsägare i högre grad än män är intresserade av serviceinriktade affärsverksamheter (Umareus, Lidestav, Eriksson & Högvall Nordin 2013).

Vår rådgivning bygger på att vi erbjuder tjänster rörande kunskaper i att dels sätta upp målbilder för en skogsfastighet/ett skogsägande men även kunskaper som rör skogens skötsel i förhållande till föränderligt klimat, skogsproduktion, naturhänsyn, kulturmiljövård samt mark och vattenfrågor.

Vi måste i högre grad anta ett utifrån och in perspektiv när vi ska nå fler kvinnliga skogsägare med utbildningsinsatser. Frågan vi ska ställa oss själva är, vad är det för situation som olika kvinnliga skogsägare befinner sig i.

Är det i de tidiga studieåren, familjeskapandet, mitt i karriären, slutet på karriären, pensionär eller är bor den kvinnliga skogsägaren på fastigheten, nära eller lång borta eller tom utomlands? Har den kvinnliga skogsägaren flera jobb? Har den kvinnliga skogsägaren ärvt eller gjort ett nyförvärv?

Det är en mängd olika frågor vi måste söka svaren på för att på så vis få en uppfattning om den enskilda kvinnliga skogsägarens situation. I förhållande till ovanstående bör vi sedan konstruera olika typer av utbildningsupplägg. Vissa grupper går säkert att samköra medan andra är svårare och många pensionärer har ofta mera tid än de yngre kvinnliga skogsägarna. Vi får ägna oss det som kallas tjänsteinnovation och värdeskapande processer (Kristoffersson 2013) för att framgångsrikt öka andelen kvinnliga skogsägare på våra utbildningsaktiviteter.

Kvinnor vill ofta eller ibland gå en kurs i grupp de kanske tom vill ha med sin sambo särbo eller äkta make. För alla kvinnor är bemötandet mycket viktigt och en öppen tillåtande attityd hos kursledaren är ett måste. Det ska finnas utrymme för alla typer av frågor samtidigt som det även är viktig att försöka nivålägga kursen så att t.ex. den fysiska träffen föregås av en enklare kurs uppstart med självriktade frågor via webb/Mina Sidor. Våra beställarekurser har varit tydliga med mål och inriktning och haft ett väl genomarbetat studiematerial – detta faktum torde bidragit till de positiva kursutvärderingarna.

Våra system Navet och Mina Sidor behöver utvecklas så att de bättre går att använda mot vår utbildningsverksamhet. Navet behöver utvecklas avseende utsök

register skogsägare fördelat på olika kategorier vidare behöver Mina Sidor utvecklas avseende uppläggning av kompetensprofiler för skogsägare. Dessa profiler skulle på så vis underlätta distriktspersonalens arbete vid sammansättning av utbildningsaktiviteter och urval av olika grupper av kvinnliga skogsägare.

Användningen av Internet och sociala medier ökar mest bland kvinnor nationellt sett (Finnhult 2011). Våra aktiviteter bör ta fasta på detta avseende rekrytering, genomförande och utvärdering. Vidare ska det vara möjligt för våra deltagare att enkelt kunna länka från webbaserade kurser till Mina sidor och sociala medier. Alla våra utbildningsaktiviteter ska i viss mån kunna gå att följa via mobiltelefon, surfplatta och persondator. Våra deltagare ska ha möjlighet att vara ambassadörer för våra utbildningsaktiviteter via sociala medier och då direkt i anslutning till den webbaserade utbildningsaktiviteten.

Egen personal, främst distriktspersonal, bör kontinuerligt erbjudas internutbildningar avseende pedagogik, lärtilar, distanspedagogik, sociala medier samt handhavande av Mina Sidor och det Grafiska verktyget. Vidare bör egen personal kontinuerligt delta i olika former av kalibreringsövningar som rör jämställdhetsperspektivet. För att medvetandegöra jämställdhetsperspektivet kan ett förslag vara att dels arbeta med att utse förebilder i organisationen men även att ta intryck av vad Delegationen för jämställdhet i högskolan (Arbetsmarknadsdepartementet 2011) skrivit generellt om styrning, stöd och strategier i ett jämställdhetsperspektiv. Detta är ett perspektiv som säkert går att implementera på andra myndigheter.

För att öka medvetenheten kring olika lärtilar rekommenderas Skogsstyrelsens distriktspersonal att individuellt eller i grupp genomgå de tester som finns (Honey & Mumford 2006). Materialet kan även vara lämpligt att använda i samband med längre utbildningsaktiviteter till deltagare för att lära känna skogsägarnas lärtilar. Lärtilar varierar ibland mycket från individ till individ.

Om det finns stora skillnader mellan kvinnor och mäns inlärningsstilar så ligger det mera på individplanet än på skillnader mellan kön. Nedärvda förväntningar, strukturer och andra fördomar eller kulturella aspekter har säkert haft och har säkert fortfarande större inflytande på inläringen än vad könstillhörighet har.

Internet är som utbildningsmiljö mera könsneutralt samtidigt som det är ett lättare sätt att kvalitetssäkra rekrytering, genomförande och utvärdering av olika utbildningsaktiviteter.

Distansbaserade kurser med s.k. blended learning har framgångsrikt bedrivits mot skogsägare vid Linneuniversitetet under drygt tio år. Här har andelen kvinnor varit nästan 40 %. I samband med kursutvärderingar har flera av dessa kvinnor angett att de uppskattat kursens form, studier via Internet (lärplattform med dokument, film och chatt med såväl ämneshelpdesk men även teknisk Helpdesk). De uppger även att de uppskattat att träffarna legat på helger samt att såväl teknisk som ämneshelpdesk gått att nå kvällstid (Boje & Malmqvist 2012). Kursledarna eller lärarna vid denna universitetsutbildning för skogsägare har samtidigt med införandet av Landsbyggsdepartementets jämställdhetsstrategi reflekterat kring hur jämställdheten avspeglas i undervisningen. Denna reflektion, eller själutvärdering visar sig ha medfört förändringar i dels sättet att planera för en kurs, genomföra en kurs och då framförallt hur den enskilde läraren bemöter den kvinnliga studenten.

Orsaken till detta uppges vara att kunskapen i samband med reflektionen blivit djupare och mer tillämpbar för undervisande lärare (Malmqvist & Albrecht 2012)

Inom ramen för alla kompetensutvecklingsinsatser bör en del av utvärderingen vara att varje kursledare vid Skogsstyrelsen kontinuerligt gör en reflektion kring planering och genomförande ur ett jämställdhetsperspektiv.

Undersökningar visar att under skogs dagar har det varit vanligt förekommande att bland arrangörerna uppträder männen som experter medan kvinnorna har hand om servicen något som underbygger den manliga dominansen (Lidestav & Leijon 2010).

5. Slutsatser

Framgångsfaktorerna för kursen Beställa skogsbrukstjänster är att det funnits ett helhetstänkt kring rekrytering, genomförande och utvärdering. Distriktspersonal och personal vid skogsavdelningen har lyssnat av hos skogskonsulenter och även skogsägare och därigenom skapat en grund för ett framgångsrikt koncept. Bas-kunskaper kring förvaltning av skogsfastigheten är efterfrågade av kvinnliga skogsägare. Litteraturen har ett format som tilltalar kvinnliga skogsägare.

Kvinnliga skogsägare anger att det är viktigt att fundera och reflektera över målen för sitt skogsägande och få ventilera detta med en skogskonsulent och samtidigt utbyta erfarenheter med andra kvinnliga skogsägare. Vidare anser de att informationen kring reglerna eller lagstiftningen runt skogsbrukandet är bra. De upplever även att kunskaperna om hur du själv som skogsägare blir bättre på att planera och beställa tjänster är mycket användbar och värdefull.

Kvinnliga skogsägars önskemål avgör hur vi rekryterar, genomför och utvärderar våra utbildningsaktiviteter.

Vi bör beakta olika gruppers behov. Göra specifika utsökningar i Navet gällande kvinnliga skogsägare samt att vi använder information från lokala nätverk. Aktiviteter bör nivåläggas och genomförs utifrån denna information.

Internet bör användas i högre omfattning avseende rekrytering, genomförande och utvärdering.

Våra aktiviteter bör i viss mån gå att följa via mobiltelefon, surfplatta samt pc/mac

Inför eller i samband med utbildningsaktivitets start gör vi alltid en enkel kartläggning av varje deltagares drivkrafter respektive målbilder med sitt skogsbruk. Vi bör även beakta möjligheten att kartlägga deltagarnas olika inlärningsstilar. Vår personal bör ha ett förbehållslöst och öppet förhållningssätt i mötet med alla skogsägare.

Vi bör beakta de mjuka värdena när vi förpackar våra aktiviteter – för att lyckas bättre avseende rekrytering, genomförande och utvärdering.

Egen personal bör kontinuerligt erbjudas internutbildningar rörande pedagogik, lärostilar, distanspedagogik, jämställdhetsperspektivet samt handhavande av Navet, Mina Sidor och sociala medier.

Inom ramen för alla kompetensutvecklingsinsatser bör en del av utvärderingen vara att varje kursledare vid Skogsstyrelsen kontinuerligt gör en reflektion kring planering och genomförande ur ett jämställdhetsperspektiv.

Hur kommer vi att gå vidare med resultaten från detta projekt?

Skogsstyrelsen avser att använda de kunskaper som kommit fram i denna rapport samt att använda dessa som ett verktyg för en jämställd rådgivning.

Vi avser att förfina konceptet kring kursen ” Beställa skogsbrukstjänster ” samt göra kursinnehållet än mer tilltalande för kvinnliga skogsägare. Detta gör vi genom att vår personal ges möjlighet att reflektera över planering och genomförande ur ett jämställdhetsperspektiv och anpassa kurserna bättre utifrån kvinnliga skogsägars önskemål.

Vi kommer att jobba vidare med att ge vår egen personal (kursledare och rådgivare) internutbildning i lärstilar, Mina sidor, sociala medier samt jämställdhetsperspektivet.

Litteratur/källförteckning

- Adler, B., Adler, H. (2000). Neuropedagogik- om komplicerat lärande. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 9789144046471
- Andersson, R. (2010). Beställa skogsbrukstjänster. Jönköping: Skogsstyrelsen.
- Anon, (2013). Skogsstatistisk årsbok. Jönköping: Skogsstyrelsen. ISBN: 978-91-87535-01-7.
- Arbetsmarknadsdepartementet (2011). Svart på vitt - om jämställdhet i akademien. SOU: 2011:1. Betänkande av Delegationen för jämställdhet i högskolan. Stockholm: Regeringskansliet. ISBN: 978-91-38-23506-5
- Boje, L., Malmqvist, C. (2004). En webbaserad universitets utbildning för privat-skogsbruket. Opublicerat manuskript. Växjö universitet.
- Boje, L., Malmqvist, C. (2012). Hur privata skogsägare kan lära sig att anpassa sitt skogsbruk till vårt förändrade klimat. Opublicerat manuskript. Linneuniversitetet.
- Dryden, G. (1994). Inlärningsrevolutionen. Jönköping: Brain Books. Jönköping. ISBN: 9789188410269.
- Finnhult, O. (2011). Svenskarna och Internet. Högskolan i Gävle, Akademin för utbildning och ekonomi, Avdelningen för humaniora. ISBN: 978-91-979411-2-9
- Hannerz, M., Boje, L., Löf, M. (2010). The role of Internet in knowledgebuilding among private forest owners in Sweden. Ecological Bulletins 53, pp. 225-234.
- Honey, P., Mumford, A. (2006). The Learning Styles Questionnaire 80-item version. Berks: Peter Honey Publications Limited. ISBN-13: 978-1-902899-29-9
- Häggqvist, P., Lejon, S.B., Lidestav, G. (2010). Forest days as an educational method in Swedish family forestry. Scandinavian Journal of Forest Research Volume 25 (9), pp. 25-32
- Ingvar, M. (2010). Biologiska faktorer och könsskillnader i skolresultat. SOU 2010:52. Rapport VI från Delegationen för jämställdhet i skolan. Stockholm. ISBN 978-91-38-23423-5
- Kristofferson, P. (2013). Glöm innovation. Tänk tjänsteinnovation. Innovationsprocesser i förändring. I Nahmfeldt, C. & Lindberg, M. (red.) Är det nå'n innovation?! Att nyttiggöra hum/sam forskning. Karlstad: Karlstad University Studies I 2012:35.
- Landsbyggsdepartementet (2011). Konkurrenskraft kräver jämställdhet – jämställdhetsstrategi för skogsbrukssektorn. Stockholm: Regeringskansliet.
- Landsbyggsdepartementet (2013) Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Skogsstyrelsen. Stockholm: Regeringskansliet
- Lidestav, G. (2010). In competition with a brother: Women's inheritance positions in contemporary Swedish family forestry. Scandinavian Journal of Forest research 15 (3) pp. 378-386.

- Malmqvist, C., Albrecht, N.(2012). Course reflection as an improvement reference to equality in forestry education. Edulearn 12 Proceedings of the 4th International Conference on Education and New Learning Technologies. Barcelona, Spain 2-4 July, 2012, pp. 896-900. ISBN: 978-84-695-3491-5
- Umaerus, P., Lidestav, G., Eriksson, L.O., Högvall Nordin, M. (2013). Gendered business activities in family farm forestry: From round wood delivery to health service. Scandinavian Journal of Forest Research 28 (6) pp. 596-607
- Wibeck, V. (2000) Fokusgrupper. Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod. Lund: Studentlitteratur. ISBN139789144058566
- Wernersson, I. (2006). Genusperspektiv på pedagogik. Stockholm: Höskoleverket. ISBN 91-85027-44-8
- Wännman-Toresson, G.(2002). Kvinnor skapar kunskap på nätet: datorbaserad fortbildning för lärare. Avhandling. Umeå universitet. ISBN: 0281-6768

Bilaga

Intervjufrågor i samband Fokusgruppsintervjuer Växjö respektive Umeå augusti-september 2013.

1. Vad tycker ni om rekrytering till Skogsstyrelsens kurser och specifikt kursen ” Beställa skogsbrukstjänster”?
2. Vad tycker ni om genomförande av kursen Beställa skogsbrukstjänster?
3. Vad tycker ni om utvärdering av kursen Beställa skogsbrukstjänster?
4. Vad tycker ni att kursledaren ska tänka på i samband med utbildningar till kvinnliga skogsägare?
5. Vilka kanaler och eller media ska vi använda när vi anordnar kurser till kvinnliga skogsägare?
6. Vad tycker ni om innehåll och litteratur i anslutning till kursen ” Beställa skogsbrukstjänster”?
7. På vilket sätt påverkar kursen mål och målbilder för skogsägandet?
8. Vad har ni för åsikter om övriga kurser eller utbildningsaktiviteter?

Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

- 1988:1 Mallar för ståndortsbonitering; Lathund för 18 län i södra Sverige
- 1991:1 Tätortsnära skogsbruk
- 1992:3 Aktiva Natur- och Kulturvårdande åtgärder i skogsbruket
- 1993:7 Betespräglad äldre bondeskog – från naturvårdssynpunkt
- 1994:5 Historiska kartor - underlag för natur- och kulturmiljövård i skogen
- 1995:1 Planering av skogsbrukets hänsyn till vatten i ett avrinningsområde i Gävleborg
- 1995:2 SUMPSKOG – ekologi och skötsel
- 1996:1 Women in Forestry – What is their situation?
- 1996:2 Skogens kvinnor – Hur är läget?
- 1997:2 Naturvårdsutbildning (20 poäng) Hur gick det?
- 1997:5 Miljeu96 Rådgivning, Rapport från utvärdering av miljeurådgivningen
- 1997:6 Effekter av skogsbränsleuttag och askåterföring – en litteraturstudie
- 1997:7 Målgruppsanalys
- 1997:8 Effekter av tungmetallnedfall på skogslevande landsnäckor (with English Summary: The impact on forest land snails by atmospheric deposition of heavy metals)
- 1997:9 GIS-metodik för kartläggning av markförsurning – En pilotstudie i Jönköpings län
- 1998:1 Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation
- 1998:3 Dalaskog - Pilotprojekt i landskapsanalys
- 1998:4 Användning av satellitdata – hitta avverkad skog och uppskatta lövröjningsbehov
- 1998:5 Baskatjoner och aciditet i svensk skogsmark - tillstånd och förändringar
- 1998:6 Övervakning av biologisk mångfald i det brukade skogslandskapet. With a summary in English: Monitoring of biodiversity in managed forests.
- 1998:7 Marksvampar i kalkbarrskogar och skogsbeten i Gotländska nyckelbiotoper
- 1999:1 Miljökonsekvensbeskrivning av Skogsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kalkning och vitalisering
- 1999:2 Internationella konventioner och andra instrument som behandlar internationella skogsfrågor
- 2000:1 Samordnade åtgärder mot försurning av mark och vatten - Underlagsdokument till Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag
- 2000:4 Skogsbruket i den lokala ekonomin
- 2000:5 Aska från biobränsle
- 2000:6 Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsverige 1999
- 2001:1 Landmolluskfaunans ekologi i sump- och myrskogar i mellersta Norrland, med jämförelser beträffande förhållandena i södra Sverige
- 2001:2 Arealförluster från skogliga avrinningsområden i Västra Götaland
- 2001:3 The proposals for action submitted by the Intergovernmental Panel on Forests (IPF) and the Intergovernmental Forum on Forests (IFF) - in the Swedish context
- 2001:4 Resultat från Skogsstyrelsens ekenkät 2000
- 2001:5 Effekter av kalkning i utströmningsområden med kalkkross 0 - 3 mm
- 2001:6 Biobränslen i Söderhamn
- 2001:7 Entreprenörer i skogsbruket 1993-1998
- 2001:8A Skogspolitisk historia
- 2001:8B Skogspolitiken idag - en beskrivning av den politik och övriga faktorer som påverkar skogen och skogsbruket
- 2001:8C Gröna planer
- 2001:8D Föryngring av skog
- 2001:8E Fornlämningar och kulturmiljöer i skogsmark
- 2001:8G Framtidens skog
- 2001:8H De skogliga aktörerna och skogspolitiken
- 2001:8I Skogsbilvägar
- 2001:8J Skogen sociala värden
- 2001:8K Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen
- 2001:8L Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet
- 2001:8M Skogsbruk och rennäring
- 2001:8O Skador på skog
- 2001:9 Projekterfarenheter av landskapsanalys i lokal samverkan – (LIFE 96 ENV S 367) Uthålligt skogsbruk byggt på landskapsanalys i lokal samverkan
- 2001:11A Strategier för åtgärder mot markförsurning
- 2001:11B Markförsurningsprocesser
- 2001:11C Effekter på biologisk mångfald av markförsurning och motåtgärder
- 2001:11D Urvalskriterier för bedömning av markförsurning
- 2001:11E Effekter på kvävedynamiken av markförsurning och motåtgärder
- 2001:11F Effekter på skogsproduktion av markförsurning och motåtgärder
- 2001:11G Effekter på tungmetallers och cesiums rörlighet av markförsurning och motåtgärder
- 2002:1 Ekskador i Europa
- 2002:2 Gröna Huset, slutrapport
- 2002:3 Project experiences of landscape analysis with local participation – (LIFE 96 ENV S 367) Local participation in sustainable forest management based on landscape analysis
- 2002:4 Landskapsekologisk planering i Söderhamns kommun
- 2002:5 Miljöriktig vedeldning - Ett informationsprojekt i Söderhamn

- 2002:6 White backed woodpecker landscapes and new nature reserves
- 2002:7 ÄBIN Satellit
- 2002:8 Demonstration of Methods to monitor Sustainable Forestry, Final report Sweden
- 2002:9 Inventering av frötäktssbestånd av stjälkek, bergkek och rödek under 2001 - Ekdöd, skötsel och naturvård
- 2002:10 A comparison between National Forest Programmes of some EU-member states
- 2002:11 Satellitbildsbaserade skattningar av skogliga variabler
- 2002:12 Skog & Miljö - Miljöbeskrivning av skogsmarken i Söderhamns kommun
- 2003:1 Övervakning av biologisk mångfald i skogen - En jämförelse av två metoder
- 2003:2 Fågelfaunan i olika skogsmiljöer - en studie på beståndsnivå
- 2003:3 Effektivare samråd mellan rennärning och skogsbruk -förbättrad dialog via ett utvecklat samrådsförfarande
- 2003:4 Projekt Nissadalen - En integrerad strategi för kalkning och askspridning i hela avrinningsområden
- 2003:5 Projekt Renbruksplan 2000-2002 Slutrapport, - ett planeringsverktyg för samebyarna
- 2003:6 Att mäta skogens biologiska mångfald - möjligheter och hinder för att följa upp skogspolitikens miljömål i Sverige
- 2003:7 Vilka botaniska naturvärden finns vid torplämningar i norra Uppland?
- 2003:8 Kalkgranskogar i Sverige och Norge - förslag till växtsociologisk klassificering
- 2003:9 Skogsägare på distans - Utvärdering av SVO:s riktade insatser för utbor
- 2003:10 The EU enlargement in 2004: analysis of the forestry situation and perspectives in relation to the present EU and Sweden
- 2004:1 Effektoppföljning skogsmarkskalkning tillväxt och trädvitalitet, 1990-2002
- 2004:2 Skogliga konsekvensanalyser 2003 - SKA 03
- 2004:3 Natur- och kulturinventeringen i Kronobergs län 1996 - 2001
- 2004:4 Naturlig förnygring av tall
- 2004:5 How Sweden meets the IPF requirements on nfp
- 2004:6 Synthesis of the model forest concept and its application to Vilhelmina model forest and Barents model forest network
- 2004:7 Vedlevande arters krav på substrat - sammanställning och analys av 3.600 arter
- 2004:8 EU-utvidgningen och skogsindustrin - En analys av skogsindustrins betydelse för de nya medlemsländernas ekonomier
- 2004:10 Om virkesförrådets utveckling och dess påverkan på skogsbrukets lönsamhet under perioden 1980-2002
- 2004:11 Naturskydd och skogligt genbevarande
- 2004:12 När vi skogspolitikens mångfaldsmål på artnivå? - Åtgärdsförslag för uppföljning och metodutveckling
- 2005:1 Access to the forests for disabled people
- 2005:2 Tillgång till naturen för människor med funktionshinder
- 2005:3 Besökarstudier i naturområden - en handbok
- 2005:4 Visitor studies in nature areas - a manual
- 2005:5 Skogshistoria år från år 1177-2005
- 2005:6 Vägar till ett effektivare samarbete i den privata tätortsnära skogen
- 2005:7 Planering för rekreation - Grön skogsbruksplan i privatägd tätortsnära skog
- 2005:8a-8c Report from Proceedings of ForestSAT 2005 in Borås May 31 - June 3
- 2005:9 Sammanställning av stormskador på skog i Sverige under de senaste 210 åren
- 2005:10 Frivilliga avsättningar - en del i Miljökvalitetsmålet Levande skogar
- 2005:11 Skogliga sektorsmål - förutsättningar och bakgrundsmaterial
- 2005:12 Målbilder för det skogliga sektorsmålet - hur går det med bevarandet av biologisk mångfald?
- 2005:13 Ekonomiska konsekvenser av de skogliga sektorsmålen
- 2005:14 Tio skogsägares erfarenheter av stormen
- 2005:15 Uppföljning av skador på fornlämningar och övriga kulturlämningar i skog
- 2005:16 Mykorrhizasvampar i örtrika granskogar - en metodstudie för att hitta värdefulla miljöer
- 2005:17 Forskningsseminarium skogsbruk - rennärning 11-12 augusti 2004
- 2005:18 Klassning av renbete med hjälp av ståndortsboniteringens vegetationstypsindelning
- 2005:19 Jämförelse av produktionspotential mellan tall, gran och björk på samma ståndort
- 2006:1 Kalkning och askspridning på skogsmark - redovisning av arealer som ingått i Skogsstyrelsens försöksverksamhet 1989-2003
- 2006:2 Satellitbildsanalys av skogsbilvägar över våtmarker
- 2006:3 Myllrande Våtmarker - Förslag till nationell uppföljning av delmålet om byggande av skogsbilvägar över värdefulla våtmarker
- 2006:4 Granbarkborren - en scenarioanalys för 2006-2009
- 2006:5 Överensstämmelse anmält och verkligt GROT-uttag?
- 2006:6 Klimathotet och skogens biologiska mångfald
- 2006:7 Arenor för hållbart brukande av landskapets alla värden - begreppet Model Forest som ett exempel
- 2006:8 Analys av riskfaktorer efter stormen Gudrun
- 2006:9 Stormskadad skog - förnygring, skador och skötsel
- 2006:10 Miljökonsekvenser för vattenkvalitet, Underlagsrapport inom projektet Stormanalys
- 2006:11 Miljökonsekvenser för biologisk mångfald - Underlagsrapport inom projekt Stormanalys
- 2006:12 Ekonomiska och sociala konsekvenser i skogsbruket av stormen Gudrun
- 2006:13 Hur drabbades enskilda skogsägare av stormen Gudrun - Resultat av en enkätundersökning
- 2006:14 Riskhantering i skogsbruket
- 2006:15 Granbarkborrens utnyttjande av vindfällan under första sommaren efter stormen Gudrun - (The spruce bark beetle in wind-felled trees in the first summer following the storm Gudrun)

- 2006:16 Skogliga sektorsmål i ett internationellt sammanhang
- 2006:17 Skogen och ekosystemansatsen i Sverige
- 2006:18 Strategi för hantering av skogliga naturvärden i Norrtälje kommun ("Norrtäljeprojektet")
- 2006:19 Kantzonens ekologiska roll i skogliga vattendrag - en litteraturoversikt
- 2006:20 Ägoslag i skogen - Förslag till indelning, begrepp och definitioner för skogsrelaterade ägoslag
- 2006:21 Regional produktionsanalys - Konsekvenser av olika miljöambitioner i länen Dalarna och Gävleborg
- 2006:22 Regional skoglig Produktionsanalys - Konsekvenser av olika skötselregimer
- 2006:23 Biomassaflöden i svensk skogsnäring 2004
- 2006:24 Trädbränslestatistik i Sverige - en förstudie
- 2006:25 Tillväxtstudie på Skogsstyrelsens obsytor
- 2006:26 Regional produktionsanalys - Uppskattning av tillgängligt trädbränsle i Dalarnas och Gävleborgs län
- 2006:27 Referenshägn som ett verktyg i vilt- och skogsförvaltning
- 2007:1 Utvärdering av ÅBIN
- 2007:2 Trädslagets betydelse för markens syra-basstatus - resultat från Ståndortskarteringen
- 2007:3 Älg- och rådjursstammarnas kostnader och värden
- 2007:4 Virkesbalanser för år 2004
- 2007:5 Life Forests for water - summary from the final seminar in Lycksele 22-24 August 2006
- 2007:6 Renskadorna i plant- och ungskog - en litteraturoversikt och analys av en taxeringsmetod
- 2007:7 Övervakning och klassificering av skogsvattendrag i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten - exempel från Emån och Öreälven
- 2007:8 Svenskt skogsbruk möter klimatförändringar
- 2007:9 Uppföljning av skador på fornlämningar i skogsmark
- 2007:10 Utgör kvävegödsling av skog en risk för Östersjön? Slutsatser från ett seminarium anordnat av Baltic Sea 2020 i samarbete med Skogsstyrelsen
- 2008:1 Arenas for Sustainable Use of All Values in the Landscape - the Model Forest concept as an example
- 2008:2 Samhällsekonomisk konsekvensanalys av skogsmarks- och ytvattenkalkning
- 2008:3 Mercury Loading from forest to surface waters: The effects of forest harvest and liming
- 2008:4 The impact of liming on ectomycorrhizal fungal communities in coniferous forests in Southern Sweden
- 2008:5 Långtidseffekter av kalkning på skogsmarkens kol- och kväveförråd
- 2008:6 Underlag för en nationell strategi för skötsel och skydd av sumpskogar
- 2008:7 Regionala analyser om kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
- 2008:8 Frötäkt och frötäktsområden av gran och tall i Sverige
- 2008:9 Vägledning vid skogsmarkskalkning
- 2008:10 Områden som skogsmarkskalkats inom Skogsstyrelsens försöksverksamhet 2005-2007
- 2008:11 Inventering av ädellövplanteringar på stormhyggen från 1999 i Skåne
- 2008:12 Aluminiumhalter i skogsbäckar och variationen med avrinningsområdenas egenskaper
- 2008:13 Åtgärder för ett uthålligt brukande av skogsmarken - resultat från studier finansierade inom Movib
- 2008:14 Användningen av växtskyddsmedel inom skogsbruket
- 2008:15 Skogsmarkskalkning
- 2008:16 Skogsmarkskalkningens effekter på kemin i mark, grundvatten och ytvatten i SKOKAL-områdena 16 år efter behandling
- 2008:18 Effekter av skogsbruk på rennäringen - en litteraturstudie
- 2008:19 Hyggesfritt skogsbruk i ädellövskog - En litteratursammanställning
- 2008:20 Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk i ädellövskogar - slutrapport för delprojekt Ädellöv
- 2008:21 Skoglig kontinuitet och historiska kartor - en metodstudie för bokskog
- 2008:22 Kontinuitetsskogar och Kontinuitetsskogsbruk - Slutrapport för delprojekt Skötsel - hyggesfritt skogsbruk
- 2008:23 Naturkultur - Utvecklingen i försöksrieten de 10 första åren
- 2008:24 Jämförelse av ekonomi och produktion mellan trakthyggesbruk och blädning i skiktad granskog - analyser på beståndsnivå baserade på simulering
- 2008:25 Skogliga konsekvensanalyser 2008 - SKA-VB 08
- 2009:1 Åtgärdsplanering i reglerade vattendrag - arbetsgång och åtgärdsförslag i övre Ångermanälven
- 2009:2 Skog & Historia i Uppland - Gröna Jobb 2004-2008
- 2009:3 Utvärdering av metoder för kvantifiering av epifytiska hänglavar
- 2009:4 Kartläggning och Identifiering av kontinuitetsskog
- 2009:5 Skogsproduktion i stormområdet: Ett underlag för Skogsstyrelsens strategi för uthållig skogsproduktion
- 2009:6 Ekonomisk beskrivning av konsekvenser i samband med ledningsinträng i skogsmark
- 2009:7 Avverkningsav nyckelbiotoper och objekt med höga naturvärden - en gis-analys och inventeringsdata från Polytax
- 2009:8 Produktionsanalys i Gävleborgs län
- 2009:9 Skogsstyrelsens erfarenheter kring samarbetsnätverk i landskapet
- 2010:1 Föryngna - Vårda - Skydda - Underlag för Skogsstyrelsens strategi för hållbar skogsproduktion
- 2010:2 Effektiv rådgivning - Slutrapport
- 2010:3 Markägarenkäten. Skogsstyrelsens delrapport för undersökningarna om processen för formellt skydd 2005-2008
- 2010:4 Landskapsansats för bevarande av skoglig biologisk mångfald - en uppföljning av 1997 års regionala bristanalys, och om behovet av samverkan mellan aktörer
- 2010:5 Översyn av Skogsstyrelsens virkesmätningsföreskrifter - Analys och förslag
- 2010:6 Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999-2008
- 2010:7 Behöver omvandlingstalen mellan m²f ub och m²sk revideras? - En förstudie

2010:8 Åtgärdsprogram för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer 2005-2009 – Slutrapport
 2010:9 Störningskänslighet hos lavar i barrskogar
 2011:1 Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999-2009
 2011:2 Inte klar
 2011:3 Möjligheter att förbättra måluppfyllelse vad gäller miljöhänsyn vid förnygringsavverkning: Rapport efter en analys och rådgivande prioritering av åtgärder
 2011:4 Fastighetsavtal – vidareutveckling av modell till flygfärdig produkt, Slutrapport
 2011:5 Nedre Ångermanälven och Faxälven – förslag till miljöförbättrande åtgärder
 2011:6 Upprättade renbruksplaner – 2005-2010
 2011:7 Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk – Slutrapport för delprojekt naturvärden
 2011:8 Utredningsrapport – Långsiktig plan för Skogsstyrelsens inventeringar och uppföljningar
 2012:1 Kommunikationsstrategi för Renbruksplan
 2012:2 Förstudierapport, dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennäring
 2012:3 Hänsyn till kulturmiljöer – resultat från P3 2008-2011
 2012:4 Kalibrering för samsyn över myndighetsgränserna avseende olika former av dikningsåtgärder i skogsmark
 2012:5 Skogsbrukets frivilliga avsättningar
 2012:6 Långsiktiga effekter på vattenkemi, öringbestånd och bottenfauna efter ask- och kalkbehandling i hela avrinningsområden i brukad skogsmark – utvärdering 13 år efter åtgärder mot försurning
 2012:7 Nationella skogliga produktionsmål – Uppföljning av 2005 års sektorsmål
 2012:8 Kommunikationsstrategi för Renbruksplan – Är det en fungerande modell för samebyarna vid samråd?
 2012:9 Ökade risker för skador på skog och åtgärder för att minska riskerna
 2012:10 Hänsynsuppföljning - grunder
 2012:11 Virkesproduktion och inväxning i skiktad skog efter höggallring
 2012:12 Tillståndet för skogsgenetiska resurser i Sverige. Rapport till FAO
 2013:1 Återväxtstöd efter stormen Gudrun
 2013:2 Förändringar i återväxtkvalitet, val av förnygringsmetoder och träslagsanvändning mellan 1999 och 2012
 2013:3 Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Kulturpolytaxen 2012
 2013:4 Hänsynsuppföljning – underlag inför detaljerad kravspecifikation, En delleverans från Dialog om miljöhänsyn

Av Skogsstyrelsen publicerade Meddelanden:

- 1991:2 Vägplan -90
1991:5 Ekologiska effekter av skogsbränsleuttag
1995:2 Gallringsundersökning 92
1995:3 Kontrolltaxering av nyckelbiotoper
1996:1 Skogsstyrelsens anslag för tillämpad skogsproduktionsforskning
1997:1 Naturskydd och naturhänsyn i skogen
1997:2 Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1996
1998:1 Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken
1998:2 Skogliga aktörer och den nya skogspolitiken
1998:3 Föryngringsavverkning och skogsbilvägar
1998:4 Miljöhänsyn vid föryngringsavverkning - Delresultat från Polytax
1998:5 Beståndsanläggning
1998:6 Naturskydd och miljöarbete
1998:7 Rönjningsundersökning 1997
1998:8 Gallringsundersökning 1997
1998:9 Skadebilden beträffande fasta fornlämningar och övriga kulturmiljövärden
1998:10 Produktionskonsekvenser av den nya skogspolitiken
1998:11 SMILE - Uppföljning av sumpskogsskötsel
1998:12 Sköter vi ädellövskogen? - Ett projekt inom SMILE
1998:13 Riksdagens skogspolitiska intentioner. Om mål som uppdrag till en myndighet
1998:14 Swedish forest policy in an international perspective. (Utfört av FAO)
1998:15 Produktion eller miljö. (En mediaundersökning utförd av Göteborgs universitet)
1998:16 De trädbevuxna impedimentens betydelse som livsmiljöer för skogslevande växt- och djurarter
1998:17 Verksamhet inom Skogsvårdsorganisationen som kan utnyttjas i den nationella miljöövervakning
1998:19 Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1998
1999:1 Nyckelbiotopsinventeringen 1993-1998. Slutrapport
1999:3 Sveriges sumpskogar. Resultat av sumpskogsinventeringen 1990-1998
2001:1 Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2000
2001:2 Rekommendationer vid uttag av skogsbränsle och kompensationsgödsling
2001:3 Kontrollinventering av nyckelbiotoper år 2000
2001:4 Åtgärder mot markförsurning och för ett uthålligt brukande av skogsmarken
2001:5 Miljöövervakning av Biologisk mångfald i Nyckelbiotoper
2001:6 Utvärdering av samråden 1998 Skogsbruk - rennäring
2002:1 Skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitikens effekter - SUS 2001
2002:2 Skog för naturvårdsändamål – uppföljning av områdesskydd, frivilliga avsättningar, samt miljöhänsyn vid föryngringsavverkning
2002:4 Action plan to counteract soil acidification and to promote sustainable use of forestland
2002:6 Skogsmarksgödsling - effekter på skogshushållning, ekonomi, sysselsättning och miljön
2003:1 Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2002
2003:2 Konsekvenser av ett förbud mot permtrinbehandling av skogsplantor
2004:1 Kontinuitetsskogar - en förstudie
2004:2 Landskapsekologiska kärnområden - LEKO, Redovisning av ett projekt 1999-2003
2004:3 Skogens sociala värden
2004:4 Inventering av nyckelbiotoper - Resultat 2003
2006:1 Stormen 2005 - en skoglig analys
2007:1 Övervakning av insektsangrepp - Slutrapport från Skogsstyrelsens regeringsuppdrag
2007:2 Kvävegödsling av skogsmark
2007:3 Skogsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper - Resultat till och med 2006
2007:4 Fördjupad utvärdering av Levande skogar
2007:5 Hållbart nyttjande av skog
2008:1 Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:2 Rekommendationer vid uttag av avverkningsrester och askåterföring
2008:3 Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2008:4 Rundvirkes- och skogsbränslebalanser för år 2007 – SKA-VB 08
2009:1 Dikesrensningens regelverk
2009:2 Viltanpassad Skogsskötsel – Skogliga åtgärder för att minska skador
2009:3 Ny metod och nya definitioner i uppföljningen av frivilliga avsättningar
2009:4 Stubbskörd – kunskapssammanställning och Skogsstyrelsens rekommendationer
2009:5 Vidareutveckling av pågående viltskadeinventeringar
2009:6 En märkbar förändring i skogsägarnas vardag – Projekt Skogsägarnas myndighetskontakter
2009:7 Regler om användning av främmande trädslag
2010:1 Vattenförvaltningen i skogen
2010:2 Nationell tillämpning av FLEGT – Forest Law Enforcement, Governance and Trade
2011:1 Rillsyn enl 9 kap miljöbalken av verksamhet på mark som omfattas av skogsvårdslagen
2011:2 Skogs- och miljöpolitiska mål – brister, orsaker och förslag på åtgärder
2011:3 Skogliga inventeringsmetoder i en kunskapsbaserad älgförvaltning
2011:4 Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning samt om revidering av virkesmätningsslagsstiftningen

2011:5	Uppföljning av hänsyn till rennärningen
2011:6	Översyn av föreskrifter och allmänna råd för 30 paragrafen SvL – Del 1
2011:7	Hjortdjurens inverkan på tillväxt av produktionsträd och rekrytering av betesbegärliga trädslag – problembeskrivning, orsaker och förslag till åtgärder
2012:1	Förslag på regelförenklingar i skogsvårdslagstiftningen
2012:2	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning
2012:3	Beredskap vid skador på skog
2013:1	Dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning
2013:2	Uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning
2013:3	Adaptiv skogsskötsel
2013:4	Ask och askskottsjukan i Sverige
2013:5	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – Förslag och ställningstaganden
2013:6	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – omvärldsanalys
2013:7	Ökad jämställdhet bland skogsägare

Beställning av Rapporter och Meddelanden

Skogsstyrelsen,
Böcker och Broschyrer
551 83 JÖNKÖPING
Telefon: 036 – 35 93 40
växel 036 – 35 93 00
fax 036 – 19 06 22
e-post: bocker@skogsstyrelsen.se
www.skogsstyrelsen.se/bocker

I Skogsstyrelsens Meddelande-serie publiceras redogörelser, utredningar m.m. av officiell karaktär. Innehållet överensstämmer med myndighetens policy.

I Skogsstyrelsens Rapport-serie publiceras redogörelser och utredningar m.m. för vars innehåll författaren/författarna själva ansvarar.

Skogsstyrelsen publicerar dessutom fortlöpande: Foldrar, broschyrer, böcker m.m. inom skilda skogliga ämnesområden. Skogsstyrelsen är också utgivare av tidningen SkogsEko.

Skogsstyrelsen vill med detta meddelande särskilt framhålla att framgångsfaktorerna för kursen ”Beställa skogsbrukstjänster” har varit att det funnits ett helhetstänkt kringrekrytering, genomförande och utvärdering. Baskunskaper kring förvaltning av skogsfastigheten är efterfrågade av kvinnliga skogsägare.

Skogsstyrelsen avser att förfinas konceptet kring kursen ” Beställa skogsbrukstjänster ” samt göra kursinnehållet än mer tilltalande för kvinnliga skogsägare. Detta gör vi genom att vår personal ges möjlighet att reflektera över planering och genomförande ur ett jämställdhetsperspektiv och anpassa kurserna bättre utifrån kvinnliga skogsägars önskemål. Vi kommer att jobba vidare med att ge vår egen personal (kursledare och rådgivare) internutbildning i lärstilar, Mina sidor, sociala medier samt jämställdhetsperspektivet.